

نقش کشاورزی شهری در هم‌پیوندی شاخص‌های توسعه‌ی شهری پایدار

احمد پورمختار^۱* هادی شجاعی^۲

۱- کارشناسی ارشد معماری (مطالعات معماری)، پست الکترونیکی
mehraz83@gmail.com

۲- کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، پست الکترونیکی h-
shojaei@live.com

چکیده

امروزه پدیده‌ی کشاورزی شهری به عنوان یکی از محورهای اصلی تحقق توسعه‌ی پایدار شهری به شمار می‌آید. کشاورزی شهری علاوه بر تأثیر فراوانی که در توسعه‌ی اقتصادی پایدار شهری و افزایش خوداتکایی اقتصاد محلی در شهرها می‌شود، در پیشبرد ابعاد دیگر توسعه‌ی شهری از جمله توسعه‌ی زیست‌محیطی، اجتماعی و همچنین توسعه‌ی کالبدی شهرها نیز بسیار مؤثر است. تحقق مفهوم توسعه‌ی شهری پایدار مستلزم تحقق هم‌گرایی مفهوم پایداری در ابعاد گوناگون اجتماعی، اقتصادی، زیست‌محیطی و کالبدی در بستر شهر است. کشاورزی شهری می‌تواند نقش مؤثری در هم‌پیوندی شاخص‌های مختلف توسعه‌ی شهری پایدار داشته باشد. این مقاله با هدف بررسی نقش کشاورزی شهری در ایجاد هم‌پیوندی بین شاخص‌های مختلف توسعه‌ی شهری پایدار، ابتدا به تعریف مفهوم کشاورزی شهری و ابعاد آن پرداخته است. سپس به طور موردی چند تجربه‌ی جهانی موفق در این باره را مورد بررسی قرار داده است. پس از آن ابعاد گوناگون اجتماعی، اقتصادی، زیست‌محیطی و کالبدی کشاورزی شهری را مورد مطالعه قرار داده و در پایان با آرایه‌ی جدولی نقش کشاورزی شهری در هم‌پیوندی شاخص‌های گوناگون توسعه‌ی پایدار شهری (اجتماعی، اقتصادی، زیست‌محیطی و کالبدی) طبقه‌بندی شده است.

واژه‌های کلیدی: توسعه‌ی شهری پایدار، توسعه‌ی اجتماعی، توسعه‌ی اقتصادی، توسعه‌ی زیست‌محیطی، کشاورزی شهری.

۱- مقدمه

کشاورزی، به عنوان یکی از کهن‌ترین فعالیت‌های انسان، همواره بخشی از زندگی و تمدن بشری را تشکیل داده و از گذشته‌های دور زمین‌های کشاورزی و باغات بخشی جدایی‌ناپذیر از سکونتگاه‌های انسانی به شمار می‌رفته است. پس از انقلاب صنعتی و عصر مدرن به‌ویژه پس از جنگ‌های جهانی- با تحولات اقتصادی و اجتماعی که در مقیاس جهانی و نیز دگرگونی‌هایی که در اندیشه و سبک زندگی انسان مدرن رخ داد، موجب گسترش فرهنگ شهرنشینی و افزایش سریع جمعیت در شهرها شد. یکی از عواقب توسعه‌ی کالبدی شهرها، تسخیر زمین‌های زراعی و باغات درون و حومه‌ی شهرها و تبدیل آنها به کاربری‌های شهری و صنعتی بود. خالی‌شدن